

Д О К Л А Д

за проверка на организацията и дейността на Апелативния специализиран наказателен съд

На основание чл. 114, ал. 1, т. 2, 9, 11 и ал. 5 от ЗСВ и съгласно заповед № 420 от 22.02.2017 г. на председателя на ВКС е възложена проверка на организацията и дейността на АСпНС на комисия в състав: председател – Лозан Панов, председател на ВКС, Мина Топузова и Бисер Троянов – съдии в Наказателната колегия на ВКС, за изследване, анализ и отговор на следните въпроси:

I. Как се извършва случайният подбор при определяне на член-съдия за попълване на IV състав (непълнен).

II. Съществуват ли правила за избор на докладчик, на членове на съдебните състави и за изключване на съдии от разпределението.

III. Как се определя съдията-докладчик и членовете на състава за производствата по мерки за неотклонение по чл. 64 и чл. 65 от НПК.

IV. Изготвя ли се и прилага ли се към всяко дело протокол за избора както на докладчика, така и на другите двама членове на съдебния състав на хартиен носител, който да отразява данните за участвалите в разпределението съдии и тези, които са били изключени с посочване на съответното основание за изключването.

V. Да се проследи движението на следните дела: внчд № 34/ 2017 г.; внчд № 4/ 2017 г. и внчд № 28/ 2014 г.

Проверката е извършена в периода от 22.02.2017г. до 28.02.2017г.

Бяха представени следните документи: Протокол от общо събрание на съдиите от АСпНС от 23.01.2017 г.; Вътрешни правила за случайно електронно разпределение на делата в АСпНС; заповеди за определяне на съдийски състави; графици за заседания по внохд, графици за летни дежурства; заповеди за замествания на административния ръководител на АСпНС; заповеди за отпуск, история на случайното разпределение на делата по внчд № 34/ 2017, внчд № 4/ 2017 г. и внчд № 28/ 2014 г.

Комисията проведе две срещи със съдиите от АСпНС, като на 22.02.2017 г. срещата бе осъществена с председателя на комисията, а на 23.02.2017 г. – с тримата членове на комисията.

Апелативният специализиран наказателен съд се състои в момента на проверката от единадесет съдии, включително председателят на съда и неговият заместник. Всички щатни бройки са заети. Със заповед на председателя Даниела Росенова № 63/ 21.10.2015 г. са сформирани четири съдебни състава: първи състав, състоящ се от

съдиите Петя Колева, Димчо Георгиев и Даниела Врачева, втори състав – Румяна Илиева, Драгомир Кояджиков и Красимира Райчева, трети състав – Емилия Петкова, Венелин Иванов и Красимира Костова и четвърти непълнен състав – Даниела Росенова и Веселина Вълева.

Редът за образуване и разпределение на делата между съдиите от съда е уреден с действащия Правилник за администрация на съдилищата (ПАС) и чрез Вътрешни правила за случайно електронно разпределение на делата в съда, утвърдени от неговия председател (изменени и допълнени в изпълнение на решение на ВСС по протокол № 62/16.12.2015г. и на КПА при ВСС – протокол № 14/05.04.2016г.)

След взимане на решение по протокол № 37/29.10.2015 г. от ВСС за въвеждане на Централизирана система за разпределение на делата (ЦСРД), в АСПНС се използва тази система. Работа със системата за случайно разпределение осъществяват административният ръководител или неговият заместник, всеки от които има достъп чрез квалифициран електронен подпис (КЕП) и парола. Вътрешните правила за случайно разпределение на делата, след въвеждането в действие на ЦСРД, са допълнени, като основните положения за начина на разпределение принципно са запазени.

Избор на съдия-докладчик

Изборът на съдия-докладчик се извършва на случаен принцип за всички постъпващи в съда дела – въззивни производства от общ характер и въззивни частни наказателни производства, включително мерки за неотклонение по чл. 64 и чл. 65 от НПК, както и по чл. 256, ал. 4 и чл. 270 от НПК .

Разпределението на делата и определянето на съдия-докладчик се извършва от административния ръководител на АСПНС. При негово отсъствие, с негова заповед разпределението се възлага на заместник-председателя или на друг изрично определен съдия.

При въззивните дела от общ характер изборът на съдията-докладчик се извършва чрез ЦСРД измежду всички съдии от АСПНС, като се изключват участвалите в разглеждането на мерки за неотклонение (чл. 29, ал. 1, т. 1, б. „г” от НПК), както и съдиите, за които са налице други основания за отвод по чл. 29 от НПК. Изборът на докладчика предопределя разглеждането на делото от съответния съдебен състав, на който е член.

При въззивните частни наказателни дела, включително по чл. 256, ал. 4 от НПК и чл. 270 от НПК, изборът на съдия-докладчик е също на случаен принцип, чрез ЦСРД. От разпределението се изключват съдиите, за които са налице основанията по чл. 29 от НПК за отвод, както и съдиите които са в отпуск, семинар или командировка. Ако същите предстои да се завърнат на работа в 7-дневния срок за

произнасяне на съдебния акт, те могат да бъдат определени за членове на съдебните състави.

При частните наказателни производства - мерки за неотклонение по чл. 64 от НПК, делото се разпределя на докладчик измежду всички 11 съдии от АСПНС, освен при някоя от предпоставките на чл. 29 от НПК. Отново изборът на докладчик предопределя и съответния съдебен състав.

При частните наказателни производства – мерки за неотклонение по чл. 65 от НПК, се спазва следният принцип, уреден в чл. 9, ал. 2 от Вътрешните правила на АСПНС. Според него, ако в производства по чл. 64 и чл. 65 от НПК (по едно и също досъдебно производство) са участвали четирима или повече съдии, при всяко последващо постъпване на делото (мярка по чл. 64 от НПК за друго обвиняемо лице или мярка по чл. 65 от НПК), от разпределението се изключват останалите неучаствали съдии. Целта на разпоредбата е гарантиране на възможността за формиране на съдебен състав за бъдещото разглеждане на делото по внесен обвинителен акт.

Изборът на съдия-докладчик за разглеждане на въззивни общ характер дела и частни наказателни производства, включително и по мерки за неотклонение по чл. 64 и чл. 65 от НПК, както и по чл. 256, ал. 4 и чл. 270 от НПК, се извършва на случаен принцип, автоматично чрез ЦСРД.

Избор на членове на съдебните състави

Останалите членове от съдебния състав не се определят на случаен принцип. Тяхното участие е предопределено от избора на съдията-докладчик и от предварителното разпределение на съдиите от АСПНС в четири съдебни състава.

Върху протоколите от избор на съдия-докладчик (разпечатани от ЦСРД) разпределящият саморъчно вписва номера на съдебния състав, както и имената на съдиите които следва да разгледат делото. Поначало, това са съдиите от съответния съдебен състав.

Изложеното се отнася и за начина на попълване на IV въззивен съдебен състав на АСПНС, който по щат се състои само от двама съдии (Д. Росенова и В. Вълева). Попълването на третия участващ в разглеждането на делата член-съдия в IV състав, се определя по лично усмотрение на председателя на съда, който е и председателстващ IV състав.

В случаите, когато член от постоянния съдебен състав е в отпуск или отсъства по други причини, или има основание за отвод по чл. 29 от НПК, определянето на попълващ член на съдебния състав се извършва отново саморъчно и по субективна преценка на разпределящия съответното дело.

При частните наказателни производства по чл. 65 от НПК, като членове на съдебните състави не се включват съдии, за които е налице основанието по чл. 9, ал. 2 от Вътрешните правила на АСПНС.

Макар да не съществува писано правило, в съда е създадена практика по частните наказателни производства, която допуска възможност за член на съдебния състав да бъде определен съдия, който е в отпуск, семинар или командировка към момента на избор на съдия-докладчик, ако причината за отсъствието му отпада преди изтичане на срока за произнасяне.

Изборът на членове на съдебните състави се извършва съобразно утвърдените постоянни съдебни състави. В случаите на отсъствие или невъзможност за участие на член от постоянен съдебен състав, замяната му с друг член от състава не се извършва на случаен принцип, а по субективна преценка на разпределящия. Попълването на член-съдия за участие в IV съдебен състав, отново не се извършва на случаен принцип, а по лична субективна преценка на председателя на съда, който и председателства IV състав.

В хода на проверката комисията констатира, че по всяко дело се прилага копие от протокол за случаен избор на съдията-докладчик, чрез системата ЦСРД (а преди това – чрез системата АСУД) – в изпълнение на т. 12 от Вътрешните правила на АСПНС. Върху протокола разпределящият делото (председател, зам.-председател или изрично упълномощен със заповед съдия) саморъчно отбелязва номера на състава и имената на останалите членове от съдебния състав. Протоколът отразява данните за участвалите в разпределението съдии и тези, които са били изключени с посочване на съответното основание за изключването – отпуск, отвод, командироване, други основания по чл. 29 от НПК, спазване на принципа по чл. 9, ал. 2 от Вътрешните правила на АСПНС. Оригиналът на протокола на хартиен носител, се съхранява в отделен класьор.

Образуване и движение на внчд № 34/ 2017 г.; внчд № 4/ 2017 г. и внчд № 28/ 2014 г.

1. ВНЧД № 34/2017г.

Делото е образувано на основание чл. 256, ал. 4 във вр. с чл. 341, ал. 2 от НПК по постъпили жалби от защитниците на подсъдимите Ценко Чоков, Мартин Чоков, Иван Тодораков и Димитър Каменов срещу определение от 27.01.2017 г., постановено по нохд № 52/2017 г. на Специализирания наказателен съд (СПНС), с което е оставено без уважение искане за изменение на мерките им за неотклонение в по-леки.

Делото ведно с подадените жалби е постъпило в АСПНС на 06.02.2017 г. Със заповед № 9 от 02.02.2017 г. изпълнението на функциите на председател на АСПНС е възложено на съдия Даниела Врачева за периода от 06.02. до 08.02.2017 г. включително, поради отпуск на председателя на АСПНС Д. Росенова (от 06.02. до 08.02.2017 г. включително) и на зам. председателя П. Колева (от 06.02. до 10.02.2017 г. включително). Съгласно цитираната заповед, на съдия Врачева е предоставено право да ползва електронния подпис на председателя на съда, на основание §1 от допълнението към Вътрешните правила на АСПНС.

Изборът на докладчик по делото е извършен на 06.02.2017 г. автоматично, на случаен принцип. В протокола за избор на съдия докладчик като разпределящ е посочена Даниела Росенова, но разпределението фактически е извършено от съдия Даниела Врачева, която е ползвала електронния подпис на председателя на съда (за което е била надлежно упълномощена с издадената заповед № 9/ 02.02.2017 г.). Подписът в протокола за разпределящ е положен също от съдия Врачева.

Видно от съдържанието на протокола, от избора на докладчик са изключени съдиите, намиращи се в платен годишен отпуск – Даниела Росенова (до 08.02.2017 г., включително), Красимира Райчева (до 07.02.2017 г., включително), Петя Колева (до 10.02.2017 г., включително) и Румяна Илиева (до 09.02.2017г., включително и за дата 13.02.2017г.). В резултат на проведения автоматично избор, за съдия-докладчик е определена съдия Даниела Врачева. Върху протокола от избора на съдия-докладчик е определен чрез саморъчно вписване съставът, който следва да разгледа делото – I състав, с председател Даниела Росенова и членове Димчо Георгиев и Даниела Врачева, докладчик.

С определение № 20 от 13.02.2017г., подписано при особено мнение на съдия Димчо Георгиев, съдебният състав отменил атакуваното определение на СПНС, като изменил мерките за неотклонение „задържане под стража“ на подсъдимите в по-леки както следва: „домашен арест“ за подсъдимия Мартин Чоков, „парична гаранция“ в размер на 10 000 лв. за подсъдимия Ценко Чоков и парична гаранция“ в размер по 5 000 лв. за подсъдимите Иван Тодораков и Димитър Каменов.

Така установените обстоятелства, свързани с образуването и движението на вчд № 34/17г. позволяват да бъдат направени следните изводи:

- изборът на съдия-докладчик е извършен на случаен принцип, съгласно Вътрешните правила за случайно електронно разпределение на делата в АСПНС от съдия, на когото е възложено със заповед да замества председателя на съда по време на отсъствието му;

- определянето на състава – I състав, е извършено според установената в съда практика делото да се разглежда от постоянния състав, чиито член е докладчикът;

- замяната на отсъстващия към момента на разпределението член на състава съдия Петя Колева със съдия Даниела Росенова, според комисията е извършена в отклонение от установената в АСПНС практика.

Срокът за произнасяне по образуваното внчд с оглед правилата за изчисляване на сроковете по чл. 183, ал. 2 и ал. 4 от НПК, е следвало да изтече до края на работния ден на 13.02.2017 г., в който ден редовният член на състава съдия Колева вече не е била в отпуск, което не сочи на необходимост от замяната ѝ с друг съдия.

Предоставените на комисията протоколи от случайни разпределения и определяне на членове на съдебни състави сочат, че отсъстващи съдии поради отпуск, семинар или командировки са включвани като членове на съдебни състави по въззивни наказателни частни дела, когато причината за отсъствието им изтича преди срока на произнасяне. От тази принципна гледна точка включването в съдебния състав на съдия Росенова, чиито отпуск е изтекъл на 08.02.2017 г., не представлява прецедент. По отношение и на четиримата намиращи се в отпуск съдии е била налице принципната възможност за включване в състава, доколкото причината за отсъствието им е била преустановена преди изтичането на срока за произнасяне по внчд № 34/ 2017г. Обяснение за критериите, по които е направен конкретният избор за член на съдебния състав не бе дадено от съдия Врачева при проведената на 23.02.2017г. среща на комисията със съдиите от АСПНС.

2. Внчд № 4/2017г. (посочено в заповедта с вх.№ 15/2017г.)

Делото е образувано по постъпил протест от прокурор при Специализираната прокуратура срещу определение от 29.12.2016 г. по нохд № 646/2015г. по описа на СПНС, с което мярката за неотклонение на подсъдимия Емил Димитров Милев е изменена от „задържане под стража“ в „подписка“.

С протокол от случайно разпределение от 10.01.2017 г., извършено от зам. председателя Петя Колева, за докладчик е избрана съдия Даниела Росенова, а саморъчно за разглеждане на делото е определен IV състав,

чиито постоянен член е докладчикът, както следва: председател Д.Росенова и членове В.Вълева и Д.Георгиев.

С разпореждане от 11.01.2017 г. докладчикът се отвел от разглеждането на делото, на основание чл. 29, ал. 2 от НПК. Това е наложило нов избор на съдия-докладчик, който е извършен с протокол от същата дата от председателя на АСпНС. От разпределението са изключени съдиите Венелин Иванов, намиращ се в отпуск и Даниела Росенова, която се е отвела от разглеждането на делото. На случаен принцип за докладчик по делото е избрана съдия Емилия Петкова, което е предопределило разглеждането на производството от съдиите от трети постоянен въззивен състав. Поради отсъствието на редовния член на състава съдия Иванов, същият е заменен със съдия Красимира Райчева (от II с-в), определена по преценка на разпределящия делото.

Така очертаното развитие на процедурата не сочи на отклонение от Вътрешните правила на АСпНС за избор на докладчик и установената в съда практика за определяне на членове на състава. Първоначалният избор на докладчик е предопределил състава, в който делото да се разгледа. Последвалият отвод на докладчика е наложил повторен избор, при който отново е спазен принципът за разглеждане на делото от постоянния състав на който съдията-докладчик е член. Определянето на третия член от съдебния състав е извършено по субективна вътрешна преценка на разпределящия делото.

3. ВНЧД № 28/2014г.

Делото е образувано по частен протест на Специализираната прокуратура против определение по нчд № 205/ 2014 г. на СпНС, постановено по реда на чл. 64 от НПК, с което е определена мярка за неотклонение на обвиняемия Йосиф Иванов Йосифов. Делото не постъпва за първи път в АСпНС. Мярка за неотклонение на Йосифов е взета по д.п. № 304/ 2013 г. на ГД НП (пр.пр. № 327/ 2013 г.), по което производство са били привлечени като обвиняеми и други лица.

Специализираните наказателни съдилища се произнасяли преди това по мерките за неотклонение на М.Атанасов, Ал. Йорданов, Ив. Симеонов и В.Славов – по внчд № 343/ 3013 г. (в производство по чл. 64 от НПК) и по мярката на обв. Ив. Симеонов – по внчд № 371/ 2013 г. (в производство по чл. 65 от НПК). По първото дело (внчд № 343/ 2013 г.), с протокол от 13.11.2013 г. и разпределящ – председателят на съда, за съдия-докладчик бил определен съдия Димчо Георгиев (I състав). Изборът е на случаен принцип измежду всички съдии от съда. За членове на съдебния състав са определени съдиите от тогавашния I-ви

състав: Р.Илиева и Кр.Костова.

По второто дело (внчд № 371/ 2013г.), с протокол от 17.12.2013 г. на председателя на съда, на случаен принцип отново измежду всички съдии за съдия-докладчик е избрана съдия Красимира Райчева (тогава в IV с-в). Делото е разпределено на IV състав, но останалите членове са избрани измежду съдиите, разгледали предишното производство (внчд № 343/ 2013 г.): Р. Илиева и Д. Георгиев. Имената им са определени саморъчно от председателя на съда.

ВНЧД № 28/ 2014 г., по мярката на обв. Йосиф Иванов Йосифов, е разпределено на случаен принцип, но измежду четиримата съдии, които вече са участвали в предишните производства (внчд № 343/ 2013 г. и внчд № 371/ 2013 г.), с оглед спазването на принципа по чл. 9, ал. 2 от Вътрешните правила на АСпНС. От разпределението са изключени всички останали съдии, които не са участвали във вече проведените производства по чл. 64 и 65 от НПК.

Впоследствие по същото досъдебно производство № 304/ 2013 г., по описа на ГД НП (пр.пр. № 327/ 2013 г.) са били разгледани от АСпНС още 4 въззивни наказателни частни дела по мерки за неотклонение (внчд № 53/2014 г.-Кр.Костова; внчд № 64/2014 г.-Д.Георгиев; внчд №78/ 2014 г. - Кр.Костова; внчд № 112/2014 г. - Кр.Райчева). Съдията-докладчик е определян на случаен принцип, а останалите членове от съдебния състав – по усмотрение на разпределящия председател измежду вече участвалите в предишните производства, с оглед спазването на чл. 9, ал. 2 от Вътрешните правила на АСпНС и осигуряването на съдии, които могат да разгледат делото по същество.

В заключение комисията счита, че определянето на докладчик и членове на съдебните състави е осъществено в съответствие със съществуващите правила в АСпНС. В протоколите за избор на съдия-докладчик и съдебен състав по чл. 64 от НПК предварително не са изключени съдии. Спазен е принципът по чл. 9, ал. 2 от Вътрешните правила на АСпНС. Изключването на съдии е извършено едва на третото дело (внчд № 28/2014 г.), след като четирима съдии вече са участвали в предходни мерки за неотклонение по същото досъдебно производство.

Липсата на правила за определяне на член-съдии за попълване на съдебните състави или за заместване на отсъстващ член-съдия създават напрежение в колегията на АСпНС и недоверие към административното ръководство. Преодоляването на този недостатък в работата на АСпНС следва да се извърши чрез допълване на Вътрешните правила с необходимите разпоредби. За времето на отсъствие на съдията-

докладчик или на друг член на състава административният ръководител не може да определя еднолично и по своя субективна преценка заместващия съдия. Изборът на член-съдия в този случай следва да се извърши автоматично, на случаен принцип, измежду възможните съдии за това разпределение. Удачно би било да се използва автоматизирана компютърна система и ако използваният в АСПНС деловоден продукт няма опция за промяна на член-съдия, може да се ползва и друга подобна система (напр.: Law Choice).

Указания за изготвянето на вътрешни правила, които да регулират реда на заместване или попълване на съдебен състав, са дадени в т. 4.1.4 от Единна методика по приложение на принципа за случайно разпределение на делата в районните, окръжните, административните, военните, апелативните и специализираните съдилища (приета с решение на ВСС по протокол № 57/ 04.12.2014 г. , изм. и акт. с решение на ВСС по протокол № 13/ 19.03.2015 г., доп. с решение на Съдийската колегия на ВСС по протокол № 1/ 10.01.2017 г).

ИЗВОДИ:

I. При посочване на член-съдия за участие в IV (непълнен) съдебен състав не се извършва случаен избор. Участието на съдия от друг състав на АСПНС се определя *ad hoc*, за всяко конкретно дело и по лична субективна преценка на разпределящия съответното дело, който в повечето случаи е председателят на съда, който и председателства IV състав.

II. Правилата за избор на съдия-докладчик се съдържат във Вътрешните правила на АСПНС, утвърдени от неговия председател и в изпълнение на Правилника за администрация на съдилищата на ВСС. Изборът на съдия-докладчик се извършва на случаен принцип, чрез системата ЦСРД.

Изборът на членовете на съдебните състави не се извършва автоматично. Изборът на докладчик предопределя и участието на останалите членове от постоянния съдебен състав, към който докладчикът се числи.

В случаите на отсъствие или невъзможност за участие на член от постоянен съдебен състав, замяната му с друг съдия не се извършва на случаен принцип, а по субективна преценка на разпределящия.

Вътрешните правила на АСПНС не уреждат начина на замяна на съдиите в постоянните съдебни състави или за попълване на непълния състав. По дела от общ характер и частни наказателни производства

няма разписани правила за изключването на съдии от разпределението и основанието за тяхното изключване.

III. Изборът на съдия-докладчик за разглеждане на мерки за неотклонение по чл. 64 и чл. 65 от НПК се извършва на случаен принцип, автоматично чрез ЦСРД. В избора по чл. 64 от НПК участват всички 11 съдии от АСпНС.

Ако в производствата по чл. 64 и чл. 65 от НПК по едно и също досъдебно производство са участвали четирима или повече съдии, при следващо постъпване на същото дело се изключват неучаствалите съдии – чл. 9, ал. 2 от Вътрешните правила на АСпНС. След автоматично проведения избор на докладчик, останалите членове от съдебния състав по мярката за неотклонение се определят измежду вече участвалите съдии в предходните внчд по същото досъдебно производство, по лична субективна преценка на разпределящия.

IV. В хода на проверката комисията констатира, че по всяко дело се прилага протокол за случаен избор на съдията-докладчик, чрез системата ЦСРД (а преди това – чрез системата АСУД). Върху протокола разпределящият делото (председател, зам.председател или изрично упълномощен със заповед съдия) саморъчно отбелязва номера на състава и имената на останалите членове от съдебния състав. Протоколът отразява данните за участвалите в разпределението съдии и тези, които са били изключени с посочване на съответното основание за изключването – отпуск, отвод, командироване, други основания по чл. 29 от НПК, спазване на принципа по чл. 9, ал. 2 от Вътрешните правила на АСпНС. Копие от протокола се прилага по съответното дело, а оригиналът на хартиен носител, се съхранява в отделен класьор.

V. Изводите по образуването и движението на внчд № 34/ 2017 г.; внчд № 4/ 2017 г. и внчд № 28/ 2014 г. се съдържат в изложението по-горе.

ПРЕПОРЪКИ:

Да се изготвят вътрешни правила за определяне на начина на попълване на непълния IV състав, за заместване на отсъстващ член-съдия от утвърдените постоянни въззивни състави, както и за начина за определяне на останалите съдии в съставите по мерки за неотклонение. Попълването на съдебния състав и при заместване е удачно да се извърши чрез автоматичен избор между възможните съдии за разпределение.

Допълването на вътрешните правила да се съобрази и с изискването на т. 4.1.4 от Единна методика по приложение на принципа за случайно разпределение на делата в районните, окръжните, административните, военните, апелативните и специализираните съдилища. Правилата могат да се съгласуват от общото събрание на съдиите в АСПНС и да се оповестят публично на интернет страницата на съда.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/ЛОЗАН ПАНОВ/

ЧЛЕНОВЕ: 1.

/МИНА ТОПУЗОВА/

2.

/БИСЕР ТРОЯНОВ/